

Сергій Ю. Недобой*

МОДЕЛІ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА

Управління фінансовою економічною безпекою є ключовим аспектом для стабільного розвитку та забезпечення конкурентоспроможності підприємств на ринку. Сучасні виклики, такі як глобалізація та швидкі технологічні зміни, вимагають адаптації традиційних моделей управління до динамічних умов бізнесу. В статті розглядаються інтегровані підходи, ризик-менеджмент, стратегічне планування, управління активами та пасивами, комплаєнс-менеджмент та інші моделі, які дозволяють комплексно ідентифікувати, оцінювати та керувати фінансовими ризиками. Результатом застосування цих моделей є зміцнення фінансової стабільності та забезпечення адаптивності до змін у бізнес-середовищі.

Ключові слова: управління, фінансова безпека, ризик-менеджмент, стратегічне планування, комплаєнс-менеджмент.

Табл. 1. Літ. 14.

DOI: 10.32752/1993-6788-2024-1-275-25-33

Sergii Y. Nedoboi

MODELS OF MANAGEMENT OF FINANCIAL ECONOMIC SECURITY OF THE ENTERPRISE

Management of financial and economic security is a key aspect for the stable development and competitiveness of enterprises in the market. Modern challenges, such as globalization and rapid technological change, require the adaptation of traditional management models to dynamic business conditions. The article discusses integrated approaches, risk management, strategic planning, asset and liability management, compliance management and other models that allow for comprehensive identification, assessment and management of financial risks. These models result in strengthening financial stability and ensuring adaptability to changes in the business environment.

Keywords: management, financial security, risk management, strategic planning, compliance management.

Peer-reviewed, approved and placed: 05.05.2024.

Постановка проблеми. Управління фінансовою економічною безпекою підприємства є важливою складовою стабільного розвитку та конкурентоспроможності на ринку. Фінансова економічна безпека забезпечує захист від зовнішніх та внутрішніх ризиків, таких як фінансові кризи, махінації, зловмисні дії конкурентів або зміни в законодавстві, які можуть негативно позначитися на фінансовому стані компанії. Наявність ефективної системи управління фінансовою безпекою дозволяє підприємству своєчасно реагувати на загрози, мінімізувати можливі втрати та оптимізувати використання ресурсів, підтримуючи при цьому ліквідність і фінансову стабільність.

Проте, виклики сучасного економічного середовища, такі як глобалізація ринків, швидкі технологічні зміни та посилення регуляторних вимог, вносять корективи в традиційні підходи до управління фінансовою безпекою.

* European University. Ukraine.

Підприємства стикаються з необхідністю адаптувати свої моделі управління, щоб ефективно ідентифікувати, оцінювати та управляти різноманітними ризиками, що вимагає комплексного підходу, включаючи розробку стратегій, впровадження новітніх технологій для моніторингу та аналізу даних, а також забезпечення постійного професійного розвитку кадрів. Отже, актуалізація та вдосконалення моделей управління фінансовою безпекою є ключовою вимогою для забезпечення довгострокової стійкості підприємств в умовах динамічного бізнес-середовища.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Українські та зарубіжні дослідники, такі як Л. Абалкін, Г. Аніловська, О. Ареф'єва, і багато інших, активно вивчали питання управління фінансовою безпекою підприємств. Зазначені дослідження мають значний науковий і практичний внесок, однак сучасні виклики в галузі управління фінансовою діяльністю вимагають подальших детальних досліджень. Насамперед, це стосується координації діяльності фінансових підрозділів підприємства та впровадження ефективного управління їх роботою.

Мета дослідження. Важливим напрямком наукового пошуку є також розробка та впровадження заходів з фінансової безпеки, які мають враховувати програми безпеки в інших функціональних сферах підприємства, а також потенціал його організаційного та ресурсного забезпечення, стратегію розвитку. Крім того, на часі стоїть завдання розробки та вдосконалення технологій адаптивного управління фінансовою безпекою, а також важливо зосередити увагу на інтелектуалізації управлінських процесів в рамках керівних і керованих підсистем.

Основні результати дослідження. Фінансова економічна безпека підприємства — це комплексна система заходів, спрямована на забезпечення стабільності та захисту від зовнішніх та внутрішніх загроз, що можуть негативно вплинути на фінансовий стан і економічну стабільність компанії. Поняття "фінансова безпека підприємства" розглядається різними науковцями під різними кутами зору, але всі вони погоджуються з тим, що це комплексна і багатогранна концепція, яка охоплює різноманітні аспекти діяльності підприємства.

Так, Т. Кузенко, В. Прохорова, та Н. Сабліна визначають фінансову безпеку як стан найефективнішого використання фінансових ресурсів підприємства, включаючи інформаційні показники, ліквідність, платоспроможність та рентабельність капіталу, що знаходяться в межах своїх оптимальних або граничних значень. Цей підхід акцентує увагу на необхідності постійного моніторингу фінансового стану та адекватної оцінки зовнішніх та внутрішніх загроз [1].

З іншого боку, О. Судакова виділяє важливість незалежності, ефективності і конкурентоспроможності фінансів підприємства. Вона вважає, що фінансова безпека базується на системі критеріїв і показників, що відображають збалансованість фінансів, достатню ліквідність активів і наявність необхідних грошових резервів, фінансову стабільність та захищеність фінансових інтересів [2].

У свою чергу, Х. Мандзіновська, А. Штангрет, Я. Котляревський та О. Мельников описують фінансову безпеку як стан, за якого забезпечується

фінансова стійкість, платоспроможність і ліквідність підприємства на довгострокову перспективу. Зазначають також, що важливою є здатність фінансової системи підприємства забезпечувати реалізацію власних фінансових інтересів та протистояти зовнішнім та внутрішнім загрозам за допомогою збалансованого використання фінансових методів та інструментів [3].

Таким чином, можна побачити, що хоча існує варіативність в трактуванні поняття фінансової безпеки, основна згода серед дослідників полягає в тому, що це стан, що включає стабільність, ефективність, і захист від потенційних фінансових загроз, який вимагає комплексного підходу до управління фінансами підприємства.

Основною метою фінансової економічної безпеки є забезпечення умов, при яких підприємство може ефективно функціонувати, розвиватися та досягати своїх стратегічних цілей без суттєвих втрат або збитків.

Фінансова безпека включає захист активів компанії від різних видів шахрайства, крадіжок, а також від конкурентних загроз, що можуть призвести до зниження капіталу або ресурсів. Вона також обумовлює здатність підприємства витримувати фінансові кризи, економічні коливання, зміни в законодавстві та інші зовнішні умови, які можуть вплинути на його фінансове здоров'я.

На внутрішньому рівні фінансова економічна безпека стосується ефективного управління фінансами: планування бюджету, управління доходами та витратами, інвестиційної політики, управління боргами та кредитними ризиками. Оптимальне управління фінансовими ресурсами спрямоване на збереження ліквідності, забезпечення достатності капіталу для підтримки поточної та майбутньої діяльності.

Важливим компонентом фінансової безпеки є аналіз ризиків. Це включає ідентифікацію потенційних загроз для фінансів підприємства, оцінку їх ймовірності та можливих наслідків, а також розробку стратегій для їх уникнення або мінімізації. Ризики можуть бути різноманітними, від фінансових коливань на ринках до змін у політичній обстановці країни, які можуть вплинути на діяльність компанії.

Сучасне підприємство для захисту своєї фінансової безпеки повинно також враховувати кіберзагрози, оскільки велика частина бізнес-операцій тепер цифровізована. Це означає захист інформаційних систем, забезпечення цілісності даних та захист від несанкціонованого доступу.

Крім того, важливою складовою фінансової економічної безпеки є корпоративне управління. Правильне управління, прозорість рішень і відповідальність керівництва перед акціонерами та іншими зацікавленими сторонами є критично важливими для підтримки довіри і фінансової стабільності компанії.

Управління фінансовою безпекою на підприємстві також пов'язане з розвитком і вдосконаленням внутрішніх стандартів і процедур, що включає розробку внутрішніх правил і політик, аудиту, контролю за виконанням фінансової дисципліни, що допомагає запобігати можливим фінансовим втратам через помилки або зловживання [4].

Відповідь на виклики фінансової безпеки в сучасному світі вимагає не лише розуміння теоретичних основ, але й інтеграції знань з різних областей —

від фінансів і економіки до права і інформаційних технологій. Тільки комплексний та системний підхід може забезпечити ефективне управління фінансовою економічною безпекою на сучасному етапі розвитку підприємництва.

Управління фінансовою економічною безпекою підприємства охоплює ряд стратегій і методів, спрямованих на забезпечення стабільного і безпечного фінансового стану організації. Розробка ефективних моделей управління фінансовою безпекою є критичною для збереження конкурентоспроможності, адаптивності та стійкості компанії. Основні підходи та моделі управління фінансовою економічною безпекою представлені в Таблиці 1 [5].

Таблиця 1. Основні моделі управління фінансовою економічною безпекою підприємства [5]

Модель	Основний фокус	Характеристика
Інтегрований підхід	Комплексне використання інструментів	Включає аналіз ринку, внутрішніх процесів та потенційних загроз для забезпечення цілісного захисту.
Ризик-менеджмент	Ідентифікація та управління ризиками	Включає стратегії мінімізації ризиків, страхування, хеджування, та інші заходи.
Стратегічне планування	Довгострокове планування	Використання фінансових прогнозів та бюджетування для адаптації та ресурсного розподілу.
Управління активами та пасивами	Оптимізація балансу	Забезпечення оптимального співвідношення активів і пасивів для фінансової стабільності.
Комплаєнс-менеджмент	Дотримання законодавства	Забезпечення відповідності фінансових та бізнес-операцій з законодавчими стандартами.
Поведінкова економіка	Аналіз поведінкових факторів	Контроль за поведінковими аспектами прийняття фінансових рішень.
Управління змінами	Адаптація до змін	Реагування на кризи та гнучке управління ресурсами у відповідь на зміни.
Інформаційно-аналітична модель	Використання ІТ технологій	Використання інформаційних систем для збору та аналізу фінансових даних.

Інтегрований підхід до управління фінансовою економічною безпекою підприємства передбачає створення єдиної системи, яка об'єднує різні фінансові інструменти, управлінські практики та технології з метою гарантування комплексного захисту компанії. Цей підхід дозволяє компаніям

не просто реагувати на виникаючі загрози, а активно передбачати можливі ризики та розвивати стратегії їх нейтралізації. Зокрема, інтегрований підхід включає аналіз ринкового середовища, оцінку внутрішніх процесів та ідентифікацію потенційних загроз. Такий комплексний аналіз дозволяє компанії адаптуватися до змінних умов бізнесу та підтримувати свою стійкість і конкурентоспроможність [8].

За допомогою інтегрованого підходу компанія може виявляти та аналізувати зовнішні та внутрішні фактори, які можуть вплинути на її фінансовий стан. Зовнішні фактори включають економічні коливання, політичні ризики, зміни в законодавстві та поведінку конкурентів. Внутрішні фактори охоплюють фінансове планування, управління ризиками, інвестиційні стратегії, а також ефективність оперативної діяльності. Використання передових аналітичних інструментів і технологій, таких як великі дані та штучний інтелект, дозволяє підприємствам не лише збирати і обробляти великі обсяги інформації, але й використовувати її для прогнозування майбутніх тенденцій та управління потенційними ризиками [11].

В результаті, інтегрований підхід допомагає підприємствам не тільки вирішувати поточні фінансові проблеми, але й формувати стратегічні ініціативи, які сприяють довгостроковому розвитку та стійкості. Він створює основу для гнучкого та ефективного управління, що є ключовим у забезпеченні фінансової безпеки та успішної адаптації до змінюваного бізнес-середовища.

Ризик-менеджмент є ключовим елементом управління фінансовою економічною безпекою будь-якого підприємства. Цей процес включає систематичне виявлення, аналіз та відповідь на фінансові ризики, які можуть вплинути на досягнення цілей компанії. Основна мета ризик-менеджменту полягає у мінімізації потенційних збитків та оптимізації можливостей. Це вимагає від підприємств не тільки реагувати на виниклі проблеми, але й прогнозувати та попереджати ризики, розробляючи ефективні стратегії їх управління [14].

Процес ризик-менеджменту зазвичай включає декілька ключових етапів: ідентифікацію ризиків, оцінку їх серйозності та ймовірності настання, визначення методів контролю та реагування на них, а також моніторинг ефективності вжитих заходів, що вимагає збору та аналізу великої кількості інформації, використання кваліфікованих аналітичних інструментів та залучення високопрофесійних фахівців. Систематичний моніторинг та оновлення стратегій ризик-менеджменту дозволяє компанії залишатися гнучкою та стійкою до зовнішніх і внутрішніх загроз.

Одним з важливих аспектів ризик-менеджменту є його інтеграція з іншими аспектами управління на підприємстві, включаючи стратегічне планування, фінансове управління, операційне управління та корпоративне управління [10]. Ефективний ризик-менеджмент не тільки допомагає знизити можливість виникнення негативних подій, але й забезпечує підприємству конкурентні переваги, оптимізуючи використання ресурсів та збільшуючи інвестиційну привабливість. Компанії, які ефективно управляють своїми ризиками, зазвичай мають кращі показники стійкості та стабільності в довгостроковій перспективі.

Модель стратегічного планування є фундаментальним інструментом управління фінансовою безпекою підприємства, оскільки вона орієнтована на розробку та реалізацію довгострокових планів, які спрямовані на забезпечення стабільності і розвитку компанії. Основною метою стратегічного планування є не тільки прогнозування фінансових результатів та потреб, а й адаптація до змін у ринкових умовах, а також антиципація потенційних загроз і можливостей. Стратегічне планування дозволяє підприємству розробляти дієві стратегії, які базуються на глибокому аналізі внутрішніх ресурсів і зовнішнього середовища, забезпечуючи тим самим зростання і конкурентні переваги на довгий термін.

У процесі стратегічного планування важливу роль відіграє розробка фінансових прогнозів та бюджетування. Фінансові прогнози допомагають визначити потенційні доходи та витрати, оцінити потребу в капіталовкладеннях і планувати фінансові потоки. Бюджетування ж є інструментом контролю фінансових ресурсів, що дозволяє підприємству встановлювати пріоритети в розподілі коштів, контролювати фінансову дисципліну та ефективно використовувати наявні ресурси для досягнення стратегічних цілей. Завдяки бюджетуванню менеджмент може швидше реагувати на непередбачені зміни в доходах і витратах, оптимізувати витрати і забезпечити фінансову стабільність.

Ефективне стратегічне планування також передбачає розвиток стратегічної гнучкості та адаптивності організації, що включає готовність до змін, здатність швидко адаптуватися до нових умов та ефективно управляти ризиками. Це стає можливим завдяки регулярному оновленню стратегічних планів з урахуванням змін у економічному середовищі та внутрішньому стані компанії. Такий підхід дозволяє не тільки зміцнювати фінансову безпеку, але й підтримувати стале зростання та інноваційний розвиток підприємства.

Модель управління активами та пасивами є фундаментальним інструментом для забезпечення фінансової стабільності підприємства. Ця модель вимагає стратегічного підходу до вирівнювання та оптимізації активів та пасивів з метою зниження фінансових ризиків та підвищення загальної рентабельності. Управління активами та пасивами включає аналіз термінів погашення, відсоткових ставок, валютних ризиків і ліквідності, а також управління капіталом і борговими зобов'язаннями. Збалансоване управління активами і пасивами дозволяє підприємству ефективно реагувати на фінансові коливання, забезпечувати платоспроможність і витримувати фінансові шоки, не втрачаючи при цьому ліквідності та кредитоспроможності.

Комплаєнс-менеджмент є важливим елементом стратегії управління будь-якого підприємства, забезпечуючи дотримання законодавчих та регулятивних вимог, ця модель управління базується на створенні і підтриманні системи, що гарантує відповідність всіх бізнес-операцій і фінансових транзакцій встановленим нормам і правилам. Основна мета комплаєнс-менеджменту — мінімізація юридичних ризиків, запобігання штрафам, санкціям та іншим негативним правовим наслідкам, які можуть виникнути через недотримання вимог законодавства [13]. Комплаєнс не

тільки спрямований на уникнення юридичних проблем, але й сприяє підтримці репутації компанії, забезпечує її стабільність і довіру з боку клієнтів та інвесторів.

Система комплаєнс-менеджменту включає розробку і впровадження політик і процедур, які допомагають забезпечити відповідність діяльності компанії регуляторним вимогам. Це вимагає від компаній активної участі в моніторингу змін в законодавстві, а також адаптації внутрішніх правил та процедур у відповідності з цими змінами. Крім того, важливою складовою ефективного комплаєнсу є проведення регулярних аудитів та перевірок для контролю дотримання встановлених процедур, а також навчання персоналу, щоб гарантувати повну обізнаність і дотримання правил з боку всіх співробітників [13].

Модель поведінкової економіки в управлінні фінансовою безпекою підприємства відіграє роль у розумінні та контролі поведінкових факторів, які впливають на прийняття фінансових рішень. Цей підхід визнає, що людські рішення часто відхиляються від класичних теоретичних прогнозів через психологічні впливи, емоційні фактори та різні когнітивні упередження. Визнання і корекція ірраціональних рішень та поведінки можуть значно підвищити ефективність фінансового планування та управління ризиками [12].

У моделі поведінкової економіки важливе місце займають стратегії, які знижують ризик ірраціонального поведіння, такі як створення структурованих процесів прийняття рішень, які включають чіткі критерії оцінки, засновані на даних та аналітиці. Це допомагає мінімізувати вплив суб'єктивних факторів та емоцій на важливі фінансові рішення. Також важливою є робота з персоналом через тренінги та освітні програми, спрямовані на підвищення обізнаності про типові когнітивні упередження та методи їх уникнення.

Модель управління змінами ставить в центр уваги здатність підприємства швидко адаптуватися до динамічних умов зовнішнього та внутрішнього середовищ. В сучасному бізнес-контексті, де зміни відбуваються зі швидкістю, що раніше вважалася неможливою, здатність ефективно керувати змінами стає критичною для виживання та успіху підприємства. Модель передбачає розробку стратегій, які допомагають організації не тільки реагувати на кризові ситуації. Ключовими компонентами ефективного управління змінами є гнучке планування, неперервне навчання та розвиток, а також впровадження культури адаптивності, яка сприяє готовності персоналу та систем підприємства швидко адаптуватися до нових умов.

Інформаційно-аналітична модель управління фінансовою безпекою включає в себе інтенсивне використання передових інформаційних технологій для збору, аналізу та обробки великих обсягів фінансових даних. Завдяки технологіям великих даних, машинного навчання та штучного інтелекту, підприємства можуть не тільки ефективно виявляти потенційні загрози в режимі реального часу, але й проводити глибокий аналіз з метою розуміння складних фінансових взаємозв'язків та тенденцій, що забезпечує підприємствам значну перевагу, оскільки вони стають здатними приймати добре обґрунтовані стратегічні рішення, базовані на точних та актуальних

даних. Інформаційно-аналітична модель є особливо важливою у контексті забезпечення фінансової безпеки в глобальному, швидкозмінному бізнес-середовищі, де інформаційна перевага може значною мірою визначати конкурентоспроможність та спроможність компанії ефективно управляти ризиками.

Кожна з цих моделей має свої особливості і може бути застосована самостійно або у комбінації з іншими для досягнення максимально ефективного управління фінансовою безпекою підприємства [6].

Висновок. Управління фінансовою економічною безпекою підприємства є фундаментальним аспектом забезпечення його стабільного розвитку та здатності конкурувати на ринку. Сучасні моделі управління фінансовою безпекою, такі як інтегрований підхід, ризик-менеджмент, стратегічне планування, управління активами та пасивами, комплаєнс-менеджмент, поведінкова економіка, управління змінами, та інформаційно-аналітична модель, підкреслюють необхідність комплексного та системного підходу. Використання цих моделей дозволяє підприємствам не лише реагувати на поточні виклики, але й прогнозувати потенційні загрози та адаптуватися до змін у бізнес-середовищі.

Забезпечення фінансової безпеки в сучасних умовах вимагає від підприємств не тільки застосування передових інформаційних технологій та методик аналізу, але й постійного розвитку компетенцій своїх співробітників, розробку адекватних правил та процедур у відповідності до регулятивних вимог. Інтеграція та синергія різних підходів і технологій в рамках однієї системи управління забезпечує не лише вирішення короткострокових завдань, але й підготовку до довгострокових викликів.

1. Кузенко Т. Б., Прохорова В. В., Сабліна Н. В. Управління фінансовою безпекою на підприємстві. Бізнес Інформ. 2007. № 12 (1). С. 27–29.
2. Судакова О. І. Стратегічне управління фінансовою безпекою підприємства. Економічний простір. 2008. № 9. С. 140–148.
3. Мандзіновська Х. Сучасні принципи забезпечення ефективності системи фінансової безпеки підприємства. Економічна безпека держави та суб'єктів підприємницької діяльності в Україні: проблеми та шляхи їх вирішення: матеріали III Всеукр. наук.-практ. конф. Львів: Укр. акад. друкарства, 2016. С. 59–64.
4. Марченко О. М. Концептуальні засади управління фінансовою безпекою підприємства. Вісн. Львів. ун-ту. Сер. Економічна. 2003. Вип. 32. С. 104–110.
5. Мельник С. І. Система управління фінансовою безпекою підприємства. Формування ринкових відносин в Україні. 2019. Вип. 3 (214). С. 76–82.
6. Мельник С. І. Методологічні засади управління фінансовою безпекою підприємств – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Львів, 2020.
7. Штангрет А. М., Караїм М. М. Управління економічною безпекою підприємства. Наук записки (Укр. акад. друкарства). 2016. 1 (52). С. 201–206.
8. Стащук О. В. Фінансова безпека акціонерних товариств: історикоаналітичний аспект. Економічний часопис Східноєвропейського нац. ун-ту ім. Лесі Українки. 2018. № 3. С. 134–141.
9. Хоменко О. А. Фінансова безпека підприємств агропромислового комплексу та організаційне забезпечення управління. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2015. № 3. С. 125–128.
10. Яременко О. Ф. Механізм управління економічною безпекою машинобудівного підприємства : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : 08.00.04. Хмельницький, 2009. 22 с.

11. Корнієнко Т. О. Управління фінансовою безпекою на підприємстві / Т. О. Корнієнко // Інноваційна економіка. 2013. № 8. С. 350-353.
12. Сорока Л. С. Обліково-інформаційна система в управлінні економічною безпекою для різних поведінкових моделей підприємства. Облік і фінанси, 2013, 1: 51-55.
13. Гура, В. Система комплаєнс. Економіка та суспільство,(52).2023. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-52-77>
14. Хаджинова, О., Куртиняк, М., Ризик-менеджмент як складова системи управління фінансовою безпекою на підприємстві. Вісник Приазовського Державного Технічного Університету. Серія: Економічні науки, (37),2014. С.7–13. <https://doi.org/10.31498/2225-6725.37.2019.186804>

1. Kuzenko T. B., Prokhorova V. V., Sablina N. V. Upravlinnia finansovoiu bezpekoiu na pidpriemstvi. Biznes Inform. 2007. № 12 (1). S. 27–29.
2. Sudakova O. I. Stratehichne upravlinnia finansovoiu bezpekoiu pidpriemstva. Ekonomichniy prostor. 2008. № 9. S. 140–148.
3. Mandzinovska Kh. Suchasni pryntsyipy zabezpechennia efektyvnosti systemy finansovoi bezpeky pidpriemstva. Ekonomichna bezpeka derzhavy ta subiektiv pidpriemnytskoi diialnosti v Ukraini: problemy ta shliakhy yikh vyrishennia: materialy III Vseukr. nauk.-prakt. konf. Lviv: Ukr. akad. drukarstva, 2016. S. 59–64.
4. Marchenko O. M. Kontseptualni zasady upravlinnia finansovoiu bezpekoiu pidpriemstva. Visn. Lviv. un-tu. Ser. Ekonomichna. 2003. Vyp. 32. S. 104–110.
5. Melnyk S. I. Systema upravlinnia finansovoiu bezpekoiu pidpriemstva. Formuvannia rynkovykh vidnosyn v Ukraini. 2019. Vyp. 3 (214). S. 76–82.
6. Melnyk S. I. Metodolohichni zasady upravlinnia finansovoiu bezpekoiu pidpriemstv – Kvalifikatsiina naukova pratsia na pravakh rukopysu. Lviv, 2020.
7. Shtanhret A. M., Karaim M. M. Upravlinnia ekonomichnoiu bezpekoiu pidpriemstva. Nauk zapysky (Ukr. akad. drukarstva). 2016. 1 (52). S. 201–206.
8. Stashchuk O. V. Finansova bezpeka aktsionernykh tovarystv: istorykoanalitichnyi aspekt. Ekonomichnyi chasopys Skhidnoievropeiskoho nats. un-tu im. Lesi Ukrainky. 2018. № 3. S. 134–141.
9. Khomenko O. A. Finansova bezpeka pidpriemstv ahropromyslovoho kompleksu ta orhanizatsiine zabezpechennia upravlinnia. Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. 2015. № 3. S. 125–128.
10. Yarenenko O. F. Mekhanizm upravlinnia ekonomichnoiu bezpekoiu mashynobudivnoho pidpriemstva : avtoref. dys. na zdobuttia nauk. stupenia kand. ekon. nauk : 08.00.04. Khmelnytskyi, 2009. 22 s.
11. Korniienko T. O. Upravlinnia finansovoiu bezpekoiu na pidpriemstvi / T. O. Korniienko // Innovatsiina ekonomika. 2013. № 8. S. 350-353.
12. Soroka L. S. Oblikovo-informatsiina systema v upravlinni ekonomichnoiu bezpekoiu dlia riznykh povedinkovykh modelei pidpriemstva. Oblik i finansy, 2013, 1: 51-55.
13. Hura, V. Systema komplaiens. Ekonomika ta suspilstvo,(52).2023. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-52-77>
14. Khadzhynova, O., Kurtyniak, M., Ryzhik-menedzhment yak skladova systemy upravlinnia finansovoiu bezpekoiu na pidpriemstvi. Visnyk Pryazovskoho Derzhavnoho Tekhnichnoho Universytetu. Serii: Ekonomichni nauky, (37),2014. S.7–13. <https://doi.org/10.31498/2225-6725.37.2019.186804>